

Najciekawsze
orzeczenia

ZUS zarzuci pozorność umowy o pracę

UBEZPIECZENIA

Dla stwierdzenia, że umowa o pracę została zawarta dla pozorów, konieczna jest świadomość obu stron, że umowa ta nie będzie realizowana, a ma zmierzać jedynie do zapewnienia świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z 4 marca 2016 r. (III AUa 1675/15).

Stan faktyczny

1 sierpnia 2014 r. spółka zawarła ze swoim dotychczasowym zleceniobiorcą umowę o pracę na okres próbny. Tego samego dnia poszedł on jednak na zwolnienie lekarskie, na którym przebywał prawie cztery miesiące. Na tej podstawie ZUS wydał decyzję, w której wskazał, iż umowa z pracownikiem została zawarta bez zamiaru realizacji obowiązków z niej wynikających oraz miała na celu jedynie włączenie go do ubezpieczeń społecznych i korzystanie z ubezpieczenia chorobowego. W konsekwencji stwierdził, że zatrudniony nie podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu. Od takiej decyzji spółka i pracownik wnieśli odwołanie do sądu. Zarzucili ZUS błędną interpretację przepisów kodeksu pracy dotyczącą chwili powstania stosunku pracy.

Orzeczenia sądów

Sąd I instancji zmienił decyzję ZUS i stwierdził, że pracownik podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Wskazał przy tym, iż umowa o pracę została z nim zawarta ze względu na wykazanie się wiedzą i umiejętnościami w trakcie wykonywania zawartych z nim umów zlecenia. Dodatkowo ustalił, że niezdolność pracownika powstała dopiero po podpisaniu z nim umowy o pracę, a przed zaplanowanym rozpoczęciem przez niego pracy. Na tej podstawie sąd uznał, że zawarcie przez strony umowy o pracę, nawet jeżeli celem było wyłącznie uzyskanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, należy uznać za nienoszące cech pozorności i niesprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Co więcej, ważność umowy o pracę nie jest uzależniona od jej wykonywania, tj. podjęcia pracy. W konsekwencji przedmiotowa umowa była ważna, a pracownik podlegał ubezpieczeniom społecznym.

Takie stanowisko podtrzymał w wyroku sąd II instancji. Podkreślił w nim, że istnienie stosunku ubezpieczeniowego może odnosić się wyłącznie do ważnego stosunku pracy, a więc takiego, który stanowi wyraz woli obu stron, co do realizowania jego celów. By zaś umowa taka mogła być uznana za pozorną, przy składaniu oświadczeń woli obie strony muszą mieć świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a osoba wskazana jako pracodawca nie będzie z tej pracy korzystać. Dla pozorności konieczne jest zatem współdziałanie stron. W przedmiotowej sprawie nie udowodniono jednak, by pracodawca wiedział, że w chwili zawarcia umowy o pracę pracownik, z uwagi na stan zdrowia, nie był zdolny do realizowania tej umowy. W związku z tym stronom przedmiotowej umowy nie można zarzucić zawarcia jej dla pozorów. ©

•ZDANIEM EKSPERTA

Łukasz Chruściel

radca prawny, partner kierujący Biurem
Kancelarii Raczkowski Paruch w Katowicach

Omawiane wyroki i użyte w nich przez sądy argumenty mogą okazać się dla pracodawców cenną wskazówką i narzędziem w toku odwoływania się od niezasadnej decyzji ZUS. Bardzo często bowiem ZUS, chcąc podważyć podleganie przez danego pracownika ubezpieczeniom społecznym, próbuje zakwestionować umowę, będącą podstawą nawiązanego z pracownikiem stosunku prawnego. Koronnym argumentem ZUS w tym zakresie jest twierdzenie, iż strony zawarły umowę dla pozorów, bez zamiaru jej realizacji, a jedynie w celu stworzenia nieistniejącej w rzeczywistości podstawy do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego, a co za tym idzie, w celu obejścia prawa.

Broniąc się przed zarzutami ZUS strony umowy o pracę powinny przede wszystkim udowodnić, iż nie miała ona charakteru pozornego. Pracownik powinien zatem wykazać, że w chwili zawierania umowy o pracę miał wolę świadczenia pracy na rzecz danego pracodawcy, a pracodawca – że chciał tę pracę przyjmować. Jeżeli doszło do podjęcia przez pracownika pracy, również należy to wykazać wszelkimi możliwymi sposobami (m.in. poprzez zeznania świadków, przedstawienie stosownych dokumentów czy list obecności). W sprawach ubezpieczeniowych szczególne znaczenie ma fakt, że stosunek pracy powstaje już przez samo oświadczenie woli stron. Oznacza to, że posiadanie statusu pracownika nie zależy od rozpoczęcia realizacji zawartej umowy o pracę. Co więcej, zgodnie z ugruntowanym orzecznictwem SN powołanym w komentowanych wyrokach, chęć uzyskania przez pracownika świadczeń z tytułu objęcia ubezpieczeniem społecznym jest legalnym celem zawierania umów o pracę, a nawet może być głównym motywem nawiązania stosunku pracy zamiast świadczenia pracy na innej podstawie. Jeżeli zatem umowa o pracę została ważnie zawarta i zostaną spełnione wymagania charakterystyczne dla stosunku pracy, albo jeżeli pracodawca nie był świadomy, że wyłącznym celem zawarcia przez pracownika umowy jest uzyskanie świadczeń z ubezpieczeń społecznych, twierdzenia ZUS, iż była ona pozorna czy zmierzała do obejścia prawa będą niezasadne. ©